

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ

Збірник матеріалів

**XXVIII підсумкової науково-практичної
конференції викладачів**

24 лютого 2026

Київ 2026

УДК 061.3(063)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів XXVIII підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. Т.В. МАРЕНИ, Київ: МДУ, 2026. с. 353

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Маріупольського державного університету (протокол № 9 від 25 лютого 2026 року)

Редакційна колегія:

Голова Марена Т.В., в.о. ректора МДУ, кандидат економічних наук, доцент;

Члени редколегії Безчотнікова С.В., доктор філологічних наук, професор;
Задорожня-Княгницька Л.В., доктор педагогічних наук, професор;
Демидова Ю.О., проректор з науково-педагогічної роботи та молодіжної політики МДУ, кандидат педагогічних наук, доцент;
Калініна С. П., доктор економічних наук, професор;
Константинова Ю. В., кандидат історичних наук, доцент;
Марена Т.В., кандидат економічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи;
Мельничук І. В., кандидат філологічних наук, доцент;
Павленко О.Г., доктор філологічних наук, професор;
Пирлік Н. В., кандидат філологічних наук, доцент;
Романцов В.М., доктор історичних наук, професор;
Сабадаш Ю. С., доктор культурології, професор;
Тарасенко Д. Л., доктор економічних наук, професор.

Збірник містить матеріали XXVIII підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 24 лютого 2026 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, екології, кібербезпеки, документознавства, культурології, журналістики, філології, літературознавства, методик викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та здобувачам вищої освіти, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

© Маріупольський державний університет, 2026

Література:

1. Гусак В. М. Нові ролі педагога у контексті реформ сучасної української школи. *Педагогіка партнерства як основа розвитку суб'єктів освітньої діяльності в умовах нової української школи : матеріали наук.-практ. конф., 15 трав. 2019 р.* / Житомир. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти. Житомир, 2019. URL: <https://conf.zippo.net.ua/?p=79> (дата звернення: 26.06.2025).
2. Осадча К. П. Міждисциплінарний контекст формування тьюторської компетентності у професійній підготовці майбутніх учителів. *Педагогічна освіта: Теорія і практика*, 2017. №27, С.56-60.
3. Осадча К. П. Теоретичні та методологічні засади професійної підготовки майбутніх учителів до тьюторської діяльності: монографія. Мелітополь: ФО-П Однорог Т. В., 2019. 424 с.
4. Погрібна Н. Запровадження тьюторської діяльності у практику роботи закладу освіти. *Інформаційний збірник МОНУ для директори школи і завідувача дитячим садком*, 2017, №23-24(69), С. 48-55.
5. Цюпак І.М. Тьюторство: сутність і особливості реалізації в дошкільній освіті. *Формування професійної компетентності кадрового потенціалу дошкільної та початкової освіти у системі трансформаційних процесів: колективна монографія* / За заг.ред. Л.Є.Петухової. Херсон: Видавництво ХНТУ, 2018. С. 180-194.
6. Швець Т. Е. Аналіз понять «тьютор» і «тьюторинг» у вітчизняному та зарубіжному освітньо-науковому просторі. *Академічні студії. Серія: «Педагогіка»*. 2022. №2. С. 56–65. DOI: <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2022.2.9>. (дата звернення: 03.06.2025).

Рябченко Віктор
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки та освіти,
Маріупольський державний університет

ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

У статті розглянуто особливості функціонування фізичного виховання у закладах вищої освіти України в умовах воєнного стану. Проаналізовано основні виклики організації

освітнього процесу з фізичної культури, обґрунтовано необхідність трансформації змісту, форм і методів навчання з урахуванням безпекових, психоемоційних та соціальних чинників. Визначено роль фізичної культури у збереженні здоров'я, підвищенні психофізичної стійкості та формуванні здоров'язбережувальної компетентності здобувачів вищої освіти. Введення воєнного стану в Україні суттєво змінило умови функціонування системи вищої освіти, зокрема організацію фізичного виховання студентської молоді. Загроза життю і здоров'ю, вимушене дистанційне або змішане навчання, психоемоційне напруження, зниження рівня рухової активності зумовили необхідність перегляду традиційних підходів до реалізації освітнього компонента «Фізична культура». У сучасних умовах фізична культура у закладі вищої освіти виконує не лише освітню, а й важливу соціально-адаптаційну та реабілітаційну функції. Регулярна рухова активність сприяє підтриманню фізичного здоров'я, зниженню рівня тривожності, подоланню наслідків хронічного стресу, що є особливо актуальним для здобувачів освіти в умовах воєнних дій. [2, №7325]. Обмеження щодо проведення очних занять зумовили активне впровадження дистанційних та змішаних форм навчання з фізичної культури. Використання онлайн – платформ, відео уроків, мобільних застосунків для контролю рухової активності дозволяє забезпечити безперервність освітнього процесу та підтримувати мотивацію студентів до занять фізичними вправами. Водночас дистанційний формат вимагає від викладача підвищеної уваги до індивідуалізації навантажень та самоконтролю стану здоров'я здобувачів освіти. Зміст фізичного виховання в умовах воєнного стану доцільно орієнтувати на розвиток базових фізичних якостей – витривалості, сили, гнучкості, координації – з урахуванням можливостей виконання вправ у домашніх умовах та обмеженому просторі. Особливого значення набувають дихальні вправи, елементи йоги, стретчингу, функціонального тренування, що сприяють відновленню психоемоційного стану. Важливим напрямом є включення до занять прикладних аспектів фізичної підготовки: елементів домедичної допомоги, основ цивільного захисту, вправ для розвитку швидкості реакції та психофізичної стійкості. Такі компоненти підвищують практичну цінність фізичної культури та формують готовність молоді до дій в екстремальних умовах. Роль викладача фізичної культури в умовах воєнного стану значно зростає. Він виступає не лише організатором рухової діяльності, а й наставником, який сприяє формуванню відповідального ставлення студентів до власного здоров'я, розвитку самодисципліни та навичок саморегуляції. Педагогічна підтримка, гнучкість у виборі методів навчання та врахування індивідуального стану здобувачів освіти є ключовими чинниками ефективності занять. [1, с.12]. Сучасна система освіти потребує перегляду традиційних підходів до організації фізичного виховання. Глобальні виклики, пов'язані з цифровізацією, зміною стилю життя молоді, зниженням рівня фізичної активності та реформами в освіті, змушують педагогів шукати нові ефективні методи

і форми навчання. Особливо актуальним стає впровадження інноваційних технологій, здатних активізувати діяльність здобувачів освіти, сформувати позитивне ставлення до рухової активності та сприяти збереженню здоров'я. [3, с.87]. Інноваційні методи навчання у фізичному вихованні – це сукупність підходів, які передбачають активну участь студентів у процесі, інтеграцію сучасних технологій, гнучкість у виборі засобів та акцент на розвиток ключових компетентностей.

Література

1. Андрєєва О. В. Інноваційні технології у фізичному вихованні студентської молоді. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації*, 2020, № 9
2. Закон України «Про правовий режим воєнного стану». (№389–VIII).
3. Москаленко Н. В. Фізичне виховання студентської молоді в умовах дистанційного навчання // *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. – 2022.с. 87 – 120.

Володимир Саєнко,
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,
професор кафедри педагогіки та освіти
Маріупольський державний університет

Ганна Толчева,
кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри олімпійського та професійного спорту
Державний заклад «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

ТЕОРЕТИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЯМИ В ОРГАНІЗАЦІЯХ РЕКРЕАЦІЙНО-СПОРТИВНОЇ СФЕРИ

У сучасному динамічному та конкурентному діловому світі інновації відіграють вирішальну роль у досягненні успіху. Управління інноваціями є невід'ємним елементом стратегії розвитку організації, що дозволяє створювати та впроваджувати інноваційні рішення, що забезпечують конкурентну перевагу. Інновації впливають на становище організації на ринку, створюючи нові сегменти, оптимізуючи процеси та підвищуючи операційну